

Vizuální styl a obalový design imaginární firmy

Romana Bartoňková

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Kabinet teoretických studií

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana BARTOŇKOVÁ**
Osobní číslo: **K08161**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Grafický design**

Téma práce: **Vizuální styl a obalový design imaginární firmy.**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

- Obalový design – počátky, vývoj, současnost
- Druhy obalového designu
- Technologie značení obalů
- Současné trendy

2. Praktická část:

- Grafický návrh značky
- Sada obalů na čaj, kávu a koření
- Design manuál značky
- Další propagační prostředky

Rozsah teoretické práce 25–30 stran + přílohy, odevzdat v elektronické podobě (dle předepsané univerzální předlohy, viz Směrnice rektora UTB č. 14/2010) na 1 ks CD nosiči, dále odevzdat 2 kusy vytištěné elektronické podoby práce a 1 výtisk graficky zpracované práce, která má volnější autorskou podobu. Praktická část bude odevzdána dle specifických požadavků vztahujícímu se ke konkrétnímu zadání práce.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

**Veškeré dostupné knižní zdroje na území ČR (SR) i EU,
webové stránky, odborné časopisy a další literatura doporučená
po konzultaci s vedoucím práce.**

Vedoucí bakalářské práce:

dr ak. soch. Rostislav Illík

Ústav reklamní fotografie a grafiky

Datum zadání bakalářské práce:

27. listopadu 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

20. května 2011

Ve Zlíně dne 7. února 2011

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

Jana Janíková
děkanka

Lukáš Gregor
Mgr. Lukáš Gregor
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Pro mou teoretickou část bakalářské práce jsem si zvolila téma *Historie, tiskové technologie a současné trendy v obalovém designu*. Stručným shrnutím nahlédnu do vývoje obalových materiálů a technologie tisku na různé obalové materiály. Budu se zabývat jak světovým designem, tak i grafikou v České republice. V praktické části jsem navrhla projekt *vizuálního stylu a obalového designu imaginární firmy* zaměřené na produkty koření, kávy a čaje.

Klíčová slova: vznik obalového designu, materiály obalů, technologie tisku, obalové trendy

ABSTRACT

For the theoretical part of my work I chose the subject of *history, printing technologies and current trends in packaging design*. In a brief summary I look into the development of packaging materials and printing technologies for various packaging materials. I will consider as the world's design and graphics in the Czech Republic. In the practical part I have proposed the *visual style and the imaginative design of packaging products company* spices, coffee and tea.

Keywords: creation of packaging design, packaging materials, printing technology, packaging trends

Tímto bych chtěla velmi poděkovat panu Rostislavu Illíkovi za připomínky a rady poskytnuté nejen k této práci, ale i za celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	7
I TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 POČÁTKY OBALOVÝCH MATERIÁLŮ.....	9
1.1 OBALOVÉ MATERIÁLY.....	9
1.1.1 Papírový obal a vznik papíru.....	9
1.1.2 Textilní obal.....	12
1.1.3 Keramický obal a vznik keramiky.....	14
1.1.4 Dřevěný obal.....	15
1.1.5 Kovový obal a vznik kovu.....	16
1.1.6 Skleněný obal a počátky skla.....	17
1.1.7 Plastový obal a vznik plastu.....	18
2 TISKOVÉ TECHNOLOGIE A POČÁTKY TISKU.....	20
2.1 TISK NA PAPIR.....	22
2.1.1 Tisk z výšky.....	22
2.1.2 Knihtisk.....	22
2.1.3 Tisk z hloubky – hlubotisk.....	23
2.1.4 Flexografie.....	23
2.1.5 Tisk z plochy – ofset.....	24
2.1.6 Bezvodý ofset.....	25
2.1.7 Sítotisk.....	25
3 OBALOVÝ DESIGN.....	26
3.1.1 Současné trendy a oceněné práce na produktech kávy, čaje a koření.....	22
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	33
4 VIZUÁLNÍ STYL FIKTIVNÍ FIRMY.....	34
4.1 LOGO.....	34
4.2 NÁZEV IMAGINÁRNÍ FIRMY.....	34
4.3 TVORBA LOGA.....	35
4.3.1 Barevnost.....	36
4.3.2 Aplikace loga.....	37
ZÁVĚR.....	40
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	41
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	42

ÚVOD

Hlavním tématem mé bakalářské práce je obalový design. Toto téma je velmi široký pojem a proto se zaměřím na zmapování z této oblasti na produkty zaměřené na obaly kávy, čaje a koření. Hlavním studijním zdrojem pro mé studium byla odborná literatura a převážně internetové stránky a servery zaměřené na obalový a grafický design. Díky těmto zdrojům jsem mohla seskládat jednotlivé střípky do rozsáhlejšího konceptu.

V první kapitole se zaměřím na historický vývoj nejpoužívanějších obalových materiálů. Jsou to především různé papírové, látkové, kovové, plastové, dřevěné i keramické nádoby sloužící k přepravě, uskladnění a i samotné distribuci ke koncovému článku obchodního řetězce, kterým je samotný spotřebitel. V další kapitole se přiblížím i k okruhu zabývajícím se technologií značení na jednotlivé obalové materiály.

Zmíním některé oceněné práce nejen ze světa, ale také i z České republiky.

V další kapitole této práce se budu podrobněji věnovat svému navrženému projektu zaměřeného na vizuální styl o obalový design imaginární firmy. Na tomto projektu jsem se snažila zúročit dosažené poznatky ve své teoretické práci a doložit tak své praktické dovednosti získané během svého studia.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POČÁTKY OBALOVÝCH MATERIÁLŮ

Jaké obalové materiály můžeme považovat za jedny z prvních? Dříve se potraviny konzumovaly na místech jejich výskytu. Přeneseme se do doby, kdy se začínala rozvíjet lidská společnost a kdy začala vznikat potřeba potraviny uchovávat pro pozdější konzumaci, nebo jen pro přepravu většího množství či k ochraně před okolním prostředím. Využívaly se různé přírodní materiály jako listy, vydlabané tykve, škeble, lastury. Později se začalo využívat vydlabané dřevo, spletené traviny, nebo zvířecí orgány. Pomocí tkaní zplstnatěných vláken vznikaly různé materiály, do kterých se balily produkty, nebo se z nich dále vyráběly vaky či pytle. Dalším ze zlomových okamžiků v obalové technice byl rozvoj hrnčířství, zpracovávání rudy a využití kovu. Postupem doby se stále vyvíjely a vyvíjí nové materiály a jedním z důležitých a podstatných mezníků v obalové technice je bezesporu vznik a vývoj papíru. [1]

1.1 Obalové materiály

1.1.1 Papírový obal a vznik papíru

Papír je velmi vhodným materiálem pro obalový design. Ovšem papír, jak ho známe dnes se podstatně liší jednak technologickým postupem výroby, tak i vzhledem a svými vlastnostmi. Právě na papír připadá přes 50 % veškeré světové spotřeby pro obalový materiál.

Papírový obal je jedním z nejpoužívanějšího materiálu a každý z nás se s tímto materiálem setkává denně a bez jeho existence si život vůbec nedokážeme představit. Papír lidstvo provází již 2000 let. Za jedny z prvních uživatelů papírového obalu můžeme považovat obyvatele Číny a to již 100-200 let před našim letopočtem. K jeho výrobě se používala vlákna lýka, kůra morušovníku, bambusové výhonky, konopí, rýžová sláma a rozdrčená hedvábná vlákna (látky živočišného původu). V evropských zemích se výroba objevila na počátku 11. století a to ve Španělsku, dále se šířila přes Francii, Itálii, Německo a do dalších zemí.

Do českých zemí se papír rozšířil za vlády Karla IV. Za první historicky doloženou papírnu na našem území se považuje papírna na Zbraslavi, a to kolem roku 1499. Co se týká Moravy, tak jedna z prvních vzniká v roce 1505 v Olomouci a v 16. století je již bezmála 30 papíren. Za připomenutí patří i zmínka o papírně ve Velkých Losinách. Ta je

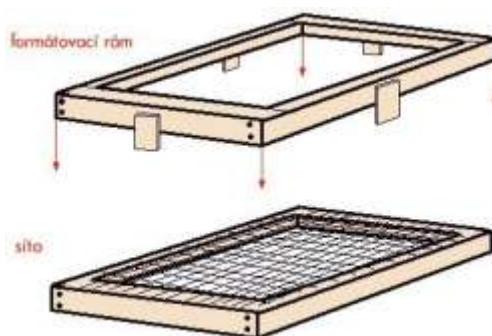
považována za jednu nejstarších papíren na světě, která vyrábí ruční papír původní technologií nepřetržitě již od roku 1596 dodnes.

Původní technologická výroba ručního papíru

Výroba a samotná technologie ručního papíru se samozřejmě vyvíjela, princip ve své podstatě zůstal stejný. Postupem času se ruční výroba začala nahrazovat strojovou výrobou. A v 19. století většina papíren definitivně nahrazuje řemeslo za strojní výrobu. Pro výrobu papíru je základní surovinou dřevo, ale nejkvalitnější papír se vyrábí z hadroviny.

Postup tradiční metody výroby ručního papíru:

- a) Kousky rozřezaných hadrů se musely roztřídit a vyčistit. Dále se nahromadily na hromadu a polité vodou se několik týdnů zahřívaly. Z důvodu uvolnění jednotlivých vláken.
- b) Poté se roztloukaly v hmoždíři na jemnou kašičku. Důležité bylo rozmělnit vlákna hadroviny na ještě co nejmenší vláček (tzv. fibrily), ty je pak vzájemně propojí v papírovém lisu. Vynález **holandru** v roce 1680 zjednodušil celý tento proces. V čerpacích kádích vzniká kaše, která se následně ředila vodou.
- c) Tyto kádě byly a i dnes jsou důležitým výrobním procesem. V těchto kádích vznikaly jednotlivé listy papíru, a to tak, že se ručně nabrala papírová hmota na čerpací síta. Samotná forma (deckel) se skládala z dřevěného rámu a drátěného síta o různých rozměrech.
- d) Po odtečení přebytečné vody z formy síta zůstává mokrá papírovina. Ta se pak pokládala na **plštec** (látka jež dokáže odsát vodu z archu).
- e) Dále se jednotlivé listy skládaly na sebe a prokládaly plstí. Vložily se do **vřetenového lisu** a pomocí lisování se odstraní přebytečná voda.
- f) Jednotlivé archy se musely ještě pomalu sušit. Na tomto procesu záležela výsledná kvalita papíru, proto tato fáze byla velmi odpovědná činnost. V sušárnách se archy

Obr.1. Formovací rám se sítím

sušily jen pomocí proudění vzduchu při normální venkovní teplotě. Tato sušárny byly nejčastěji umístěny v půdních prostorách.

- g) Vysušené listy se máčely v živočišném klišu a znovu do vody a kamence. Jednotlivé archy se pak následně musely lisovat a sušit. Tento proces chránil papír před rychlým stárnutím.
- h) Poslední fází bylo hlazení kamenem nebo železným kladivem.

Papír můžeme dělit podle plošné hmotnosti 1m^2

Papír – tloušťka papíru je malá a jeho pl. hmotnost je do 150 g/m^2

Karton – materiál je tužší, ozvláště silný papír a tvoří ho několik vrstev o pl. hmotnosti 150 až 250 g/m^2

Lepenka – materiál je silný a tvoří ho větší počet vrstev a pl. hmotnost od 250 do 400 g/m^2 . Má mnoho využití. Od knihařských lepenek na vázání knih, přes kvalitních potištěných obalů na zboží, přes možnosti vyrobení paspart a až po lepenku na zakrytí střech, či výrobu kufrů.

Když papír prosvítíme a objeví se žebrování, znamená to, že síto mělo kovové drátky daleko od sebe. Takovému papíru se říká **vergé**. Pokud papír je v průhledu rovnoměrný beze stop, tak bylo použito síto velmi husté a takovému papíru říkáme **velin**.

Filigrán

Používá se k označení papíru (nejčastěji je znám jako vodoznak, to je však nesprávný výraz). Znamená to zeslabení, nebo zesílení papíru pomocí reliéfního znaku umístěného na sítu. Považuje se za ochranný prvek a využívá se na označení papíru výrobce, nebo jako prvek znemožňující možné padělání bankovek, listin, známek a jiných i nepapírových dokumentů. Nejčastěji se návržení a tvorba filigránu zadávala zlatníkům. Z počátku byly vytvářeny z drátků a až později na přelomu 18. a 19. století se průsvitky vyráběli i stínované. Většinou z mosazného drátku se slabým roztepaným měděným plíškem upevněným na sítu a díky tomu na místo slabé linky vznikají průsvitné plošky.

Obr.2. Vodoznak

Opak průsvitky je tzv. **stíněnka** ta se vytváří pomocí zesilování vrstvy papíru a je umístěna v prohlubni síta. V průhledu je tmavší.

Jedny z prvních papírových obalů byly bezesporu balící papíry na které se tisklo, nebo pomocí razítka se označoval výrobce a popřípadě i produkt do kterého byl zabalen. Jednou z prvních mechanizovaných výrobních linek na papírové pytle a sáčky byla linka z Ameriky v roce 1852. Dalším mezníkem byl vznik lepených papírových sáčků. Po té s narůstající potřebou uchránit výrobek před poškozením se začaly vyvíjet papírové krabičky z kartonu či lepenky. S narůstající konkurencí vede snaha o originalitu a odlišení se od ostatních k rozvoji i grafického designu.

Jedna z prvních krabic z lepenky je datovaná do roku 1817 a to v Anglii. Rok 1850 se připisuje vzniku vlnité lepenky. První zmínka o komerčně vyrobené krabici, ovšem bez ohnutých rohů, díky problémům s tvarováním, byla z roku 1815. Byly to krabičky pro šperky, později na pilulky a medikamenty a kolem roku 1840 pro obal na bombóny.

Roku 1840 se připisují první potištěné papírové přebaly a etikety. První papírové lepené sáčky a pytle s postraním záhybem se objevují kolem roku 1870. Teprve až v druhé polovině 19. století se začíná používat pro výrobu papíru dřevo.

V 70. letech 19. století vzniká díky náhodě první vysekávací lis. Díky tomuto vynálezu bylo možné vyseknout obal a zároveň vytvořit ohybovou hranu pro snadné skládání.

Američan J. Jones v roce 1871 si nechal patentovat obal z vlnité lepenky na ochranu láhvi místo slámového obložení. V roce 1890 se začíná vyrábět papír impregnovaným parafínem. Již v roce 1897 je zaznamenáno více jak 800 různých patentů skládání krabic.

Jedny z prvních přepravních krabic z potahované vlnité lepenky se objevují v roce 1900. Kolem roku 1950 přicházejí na svět papírenské výrobky potažené mikroskosky.

Rozmach papírových obalů nastává na počátku 20. století a udržel se až do 80. let, kdy byl pomalu nahrazován plastem. Naštěstí se v poslední době začíná nahrazovat plast papírem. Vede k tomu snaha i o ekologičtější přístup, jak výrobců tak i spotřebitelů.

1.1.2 Textilní obal

Tradiční a velmi rozšířený obalový materiál patřící k nejstarším obalovým produktům lidské činnosti. Dle druhu tkaniny je pevný, poddajný, má malou hmotnost a dobrou prodyšnost. Byly to především pytle a žoky. Jedním z klasických materiálů byla juta, nebo koudel (většinou lněná) a spřádaný papír. Pomocí provázání soustavy podélných a příčných vláken vzniká tkanina. První lněné tkaniny jsou známé již z doby bronzové a používaly je Egyp-

ťané a to již před šesti tisíci lety. Postup při její výrobě si chránili a byl přísně tajný. Až v roce 555 se dostává do Evropy a to díky dvou mnichům, kteří měli v dutinách svých holí ukryté zámotky bource morušového.

Přírodní přediva rostlinná

Bavlna – bílé chomáčky (až 5 cm dlouhé) narůstají na plodech bavlníků. Dovoz z Indie, Egypta a USA. Nevýhodou bavlny je, že se po vyprání sráží.

Len – vysoký až 1 m a pěstuje se v horských krajinách. Sklízí se pomocí vytrhávání i s kořeny, dále se suší na slunci a rozkládá se do tenkých vrstev, močí se a tím se uvolňuje lýková část. Vlákno je světle okrové a má hedvábný lesk. Je pevnější jak bavlna.

Konopí – konopné vlákno je pevnější než lněné ale je hrubší a jeho využití je spíše na pytloviny a plachtoviny.

Juta – pěstuje se v Africe, Austrálii, i Asii. Z močených stonků jutovníku se ručně uvolňuje, pere a suší na vzduchu. Vlákna jutovníku bývají šedá, nebo nažloutlá a jsou méně pevnější než konopí, nebo len. Použití jako obalový materiál, koberce, nebo pytle.

Zamil – získává se z rostliny *Bochmeria*, jež patří do čeledi kopřivovitých. A bývá vysoká 2 m a pěstuje se v Asii, Austrálii a Africe. Vlákno má velmi pevné, ale zároveň jemné.

Manila – zvané jako manilské konopí. Získává se ze stonků listů z palem na Filipínách. Barva vláken jsou žluté a žlutohnědé. Jsou pevná a hebká a používá se na provaznické zboží.

Sisal – z listů agave z Mexika či Indie a jsou to světležlutá a dutá vlákna.

Kokosová vlákna – z kokosových ořechů převážně se toto vlákno využívá k výrobě koberců.

Obr.3. Ukázky potisknuté pytloviny

Přírodní přediva živočišná

Hlavním představitelem je vlna z ovcí, ale také srst z velbloudů a jiných zvířat (srst z králíka, zajíce, kašmírských koz), žíně z koně a zámotky bource morušového.

Ovčí vlna – podle druhu ovce se řídí i jakost rouna. Vlákno je kadeřavé, ale lesklé, pružné a nehoří.

Přírodní hedvábí – zámotky housenek bource morušového. Housenky se usmrtí pomocí horkého vzduchu, nebo párou a pak se následně vlákno z těchto zámotků odvíjejí nitky. Vlákno nehoří, jen se seškvaří stejně jako vlna z ovcí a vlastnosti hedvábí je jeho lehkost, hebkost, pevnost.

Přírodní přediva nerostná

Azbestová vlákna – použití k výrobě nehořlavých tkanin. A spřádají se s přírodním předivem, jako je bavlna, len i vlna.

Kovová vlákna – za tepelné úpravy se vytahují z kovů (měď, zlato, stříbro, mosaz a další). Většinou se dále ovíjí bavlněným vláknem a jeho následné využití je například výroba brokátů.

Skleněná vlákna – vynikají tepelně-izolačními vlastnostmi a jsou odolná vůči chemikáliím.

Přediva umělá

Buničitá, animální a syntetická vlákna – výroba z organických surovin, ale vyrobeno uměle (nylon, lycra, gore-tex, perlon a další)

1.1.3 Keramický obal a vznik keramiky

Zrod keramiky můžeme zařadit již do doby kamenné a to přibližně 5000 let před našim letopočtem. Vedlo k tomu zjištění, že se mění vlastnost hlíny jejím přepálením. Vznikaly tak různé misky a nádoby pro uchování, nebo přenos potravin. I s vynálezem zpracovávání různých kovů se keramika ještě víc rozšířila a její význam vzrostl. Postupem doby se mění

zdokonalují tvary i výzdoba, kterou byla keramika zdobena. Nejprve to byly jednoduché vropy, pak složitější tvary a s vynálezem glazury vznikají umělecká díla.

První keramickou nádobou se byl košík vymazaný hlínou a jeho následným vypálením vzniká první keramický obal. Mezi první snahu o tvorbu prvních hrnců považujeme primitivní kmen Runců z Vietnamu. Jedno z nejstarších nalezišť keramiky se nalézá v Džarnu v Iráku. Mezníkem v rozvoji keramiky byl objev hrnčířského kruhu a to v 5. tisíciletí před našim letopočtem v Mezopotámii. První zmínky z Evropy a našeho území přináší Kelty. Keltská pec byla tvořena ze dvou spodních komor, které byly od sebe oddělené. Nad nimi byla kruhová, nebo čtvercová kopule s malým horním otvorem, do kterého se vkládaly na sebe jednotlivé nádoby. Tento otvor se postupně během procesu vypalování ucpával. Ve spodní komoře bylo místo pro dřevěné doutnající palivo.

Vzory s primitivní tematikou a kolorování pomocí barev (červená, černá, oranžová a bílá) se objevují na tak zvané Chálavské keramice.

Obr. 4. Ukázky keramických nádob

Počátek prvních hliněných glazovaných nádob datujeme do doby již 4000 let před našim letopočtem v Egyptě, známé jako Fajánsové nádoby. Charakteristické svým modrým, nebo zeleným lemováním. Této technologii se budu více věnovat v další kapitole.

1.1.4 Dřevěný obal

Dřevo je velmi starý obalový materiál. Nejdříve se používal jako vydlabané misky, vědra, přes sudy a až po vyřezávané truhly. V dnešní době je dřevěný obal spíše na ústupu, a to z důvodu vysoké ceny. Dalším faktorem je odlehčení výrobku a proto se nahrazuje lehčím materiálem, jako je například plast. Výhodou dřeva je jeho mechanická pevnost a i relativní hmotnost. Dřevo má i dobrou pružnost a tlumí účinky při pádu a vibracích. Je možno ho

i ohýbat a není křehké. Má dobré tepelné a izolační vlastnosti. Naopak nevýhodou je jeho nasákavost a není příliš odolný vůči působení mikroorganismů. Není vhodný pro přímý styk s potravinou. Pro výrobu beden, sudů, věder, a kádí používalo smrkové i jedlové, někdy i dřevo z modřínu. Tvrdé dřevo z dubu a buku sloužilo pro úschovu tučných potravin, jako je máslo, sádlo, oleje. Například pro sudy na víno a značkové lihoviny a pivo se používalo dřevo z kaštanu. Pro dekorativní a tradiční výrobky (např. krabice na doutníky) se používalo dřevo z červeného cedru.

Obr.5. Ukázky výrobků ze dřeva

1.1.5 Kovový obal a vznik kovu

Kov je významný obalový materiál. Jedny z prvních zmínek o nádobách ze stříbra a zlata se objevují ve starověku. Ve starověkém Římě bylo známo, že si sklenice s masťmi uzavíraly olovem (pravděpodobně to byly olovené rozválené folie). Ve středověku se vyráběly nádoby z cínu.

První prodávaná kovová tabatěrka určená pro tabák na šňupání je z Londýna z roku 1754. Peter Durand si v roce 1810 zaregistroval patent na použití kovových nádob a to v roce 1810. Byla to plechovka s uzavíratelným pájeným víkem. V roce 1825 jsou první zmínky kdy se izoloval hliník. V tehdejší době to byl velmi drahý a vzácný kov. První krabice na čaj vykládaná fólií z olova se připisuje roku 1826. 1836 se objevují plechové cínové krabičky na sušenky a zápalky. Rok 1840 vznik fólie z cínu (spíše tedy z jeho slitin s Pb, Sb, Zn, nebo mědi) a to díky obtížnému válcování čistého cínu. Tyto fólie se používaly na balení čokolády, nebo sýrů. Známí pod názvem „staniol“. První potištěná kovová krabice pochází z roku 1866 a to z Ameriky. V tom samém roce vznikají plechovky otevíratelné klíčkem, který navinoval pruh odtrženého plechu. 1875 první otvírače plechovek na principu páky. 1890 vzniká s objevem kovové pasty i kovová tuba. Autorem byl W. Sheffield.

Obr.6. Ukázky plechovek na různé produkty

Rok 1904 se zapisuje, jako rok, kdy se začíná přestávat s výrobou pájených plechovek a přechází se na efektivnější a rychlejší metodu výroby. Patentováno zařízení „double seeded“. Hliníková fólie se stává dostupnou v roce 1910. Následuje rozvoj technologie potisku na hliníkovou fólii. V roce 1957 se začínají používat hliníkové plechovky a v roce 1963 plechovky na pivo. [1]

1.1.6 Skleněný obal a počátky skla

Dalším významným obalovým materiálem je sklo. První zmínky pocházejí z Egypta a to v podobě šperků a různých amuletů. Kolem roku 1500 před našim letopočtem vzniká sklářská dílna na komerční zpracování skla. V této době bylo sklo pouze barevné, nikoliv čiré, to se objevuje až na přelomu letopočtu. Jedny z prvních nádob se vyráběly slepováním (za pomoci tavení) skleněných provazců roztaveného skla. První šálky a misky za pomoci lisování se datují do doby 1200 př. n. l. Kolem roku 1000 př. n. l. první uzavíratelné láhve. Jako zátka sloužilo vyřezávané dřevo, nebo korek. Zátky se pak potíraly voskem či smolou pro větší nepropustnost. V této době je však sklo stále velmi drahé a skleněné nádoby se stávají cennější jak zlato nebo stříbro. Do Evropy se sklo dostává až v pátém století a roku 1600 se v Praze objevilo první řezané sklo. V 17. století je vynalezena metoda výroby nepravidelných tvarů za pomoci vyfukování. Tyto nádoby se začínají zdobit povrchovými dekoracemi. V 18. století se za jedno z nejlepších považuje Benátské sklo a později se do popředí dostává i české sklo a stává se světoznámým. Cena skla se pomalu začíná snižovat a v roce 1875 se začíná využívat šroubovitého uzavírání lahví. Doposud se používaly pouze korkové uzávěry. První automatizovaná linka na vyfukování sklenic vznikla v roce 1889.

Obr.6. Ukázky skleněných nádob

Sklo jako takové pro obalový design má velmi dobré vlastnosti. Je odolné vůči teplotám a chemickým látkám, je tvrdé, pevné, omyvatelné, může se používat opakovaně a je recyklovatelné. Naopak nevýhodou je jeho křehkost, větší hmotnost a i energetická náročnost výroby.

Základní suroviny pro výrobu skla:

Křemičitý sklářský písek, soda, potaš a vápenec. [1]

1.1.7 Plastový obal a vznik plastu

Plastový obalový materiál můžeme považovat za jeden z nejmladších a nejnovějších. Plast se objevuje až v 19. století a to pro armádní účely. Byly to pogumované pláště z tkaniny odolné vůči vodě. S následným objevem vulkanizace se staly odolnější vůči vysokým a nízkým teplotám. Rok 1835 se připisuje vyvinutí vinylchloridu, jež je důležitý jak pro gumárenství tak i pro obalovou technologii. Ovšem veškeré produkty vyrobené z tohoto polyvinylchloridu byly ekologicky závadné.

Za počátek tak zvaného *století plastů* můžeme označit rok 1909, tehdy vznikl nový způsob přípravy syntetické pryskyřice z fenolu a formaldehydu. Bylo to na zasedání chemické společnosti kdy Belgičan Leo Baekeland představil nový materiál – budoucí bakelit. Ovšem v této době nebyl přivítán veřejností s nadšením. Nejprve byl bakelit využíván pro automobilový a elektrotechnický průmysl pro své nehořlavé a izolační vlastnosti. Později se však začal rozšiřovat do všech odvětví a bakelit zažívá obrovský rozmach. Začaly se vyrábět bakelitové telefony, rádia, zásuvky, kliky a mnoho dalších výrobků. Po druhé světové válce bakelit začíná pomalu ustupovat a je nahrazován dalšími objevy plastických hmot.

V roce 1960 se pro komerční účely začal vyrábět celofán. Tento materiál byl znám již o několik desetiletí v New Yorku dříve. Jeho účel byl však jiný, sloužil jako ochrana kabelů a v druhé světové válce byl využíván pro balení léků pro vojáky. Celofán se vyvíjel a snaha o zlepšení jeho vlastností pro lepší udržení tvaru a zároveň zachování jeho pevnosti vedla k jeho velkému rozšíření v obalovém designu.

V 70. letech 20. století se začíná využívat polyethylentereflát. Materiál známý pod zkratkou PET. V roce 1977 se do tohoto materiálu začínají balit první nápoje určené pro trh. Postupem let se sortiment rozšiřuje o nespočet využití a ve velkém množství tvarů.

Plast se pro své vlastnosti jako je lehkost, snadná tvárnost a dostupnost stává velmi populárním obalovým materiálem. [1]

Obr.7. Ukázky plastových nádob

Odvrácená stránka tohoto materiálu je jeho ekologická zátěž na životní prostředí. Při jeho spalování se zamořuje ovzduší a ničí ozonová díra. Pokud se plast nespálí, putuje na skládky kde, díky nebo spíš bohužel svým vlastnostem, vydrží navěky. U nás se z celkového množství vyprodukovaného plastu recyklují asi pouze jen 4 %. V České republice je totiž pouze jedna linka na jeho recyklaci. Jen pro zajímavost zmíním, že jedna polyethylentereftalátová láhev (známá jako PET láhev) dokáže životní prostředí zatížit až šestinásobně oproti láhvi ze skla. Proto se apeluje na třídění odpadu a vznik nových ekologičtějších obalů. Jedním z takových materiálu je tak zvaný **bioplas**. Je to plastická hmota vyrobená z biomasy (např. kukuřice, obilniny, řepa, škrob) a svým vzhledem na první pohled i dotek se podobá plastu. Má i podobné vlastnosti, jako je pružnost, ohebnost i tvrdost, některé jsou méně odolné vůči působením vody, nebo povětrnostním podmínkám. Jeho velkým přínosem je biologická degradace, proto nezatěžuje životní prostředí. [4]

2 TISKOVÉ TECHNOLOGIE A POČÁTKY TISKU

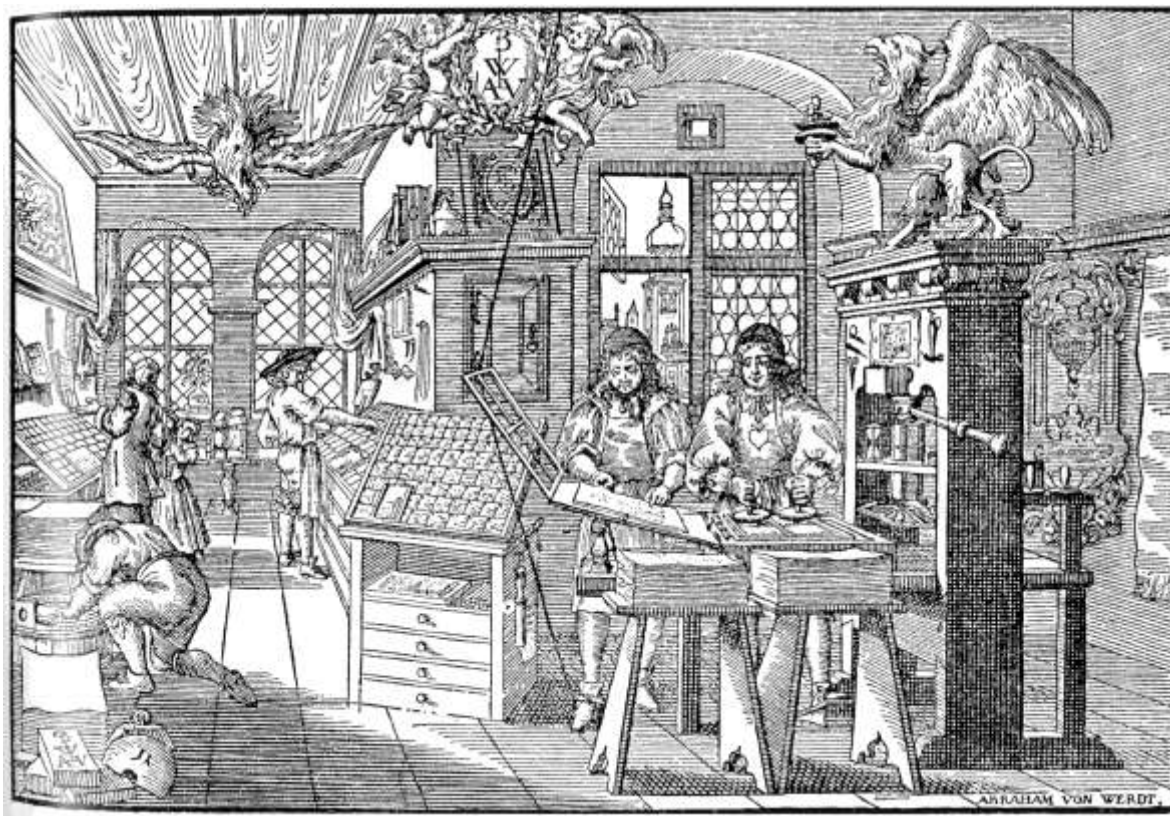
První co si spojíme s počátkem tisku je bezesporu vynález Gutenbergova knihtisku a to z 15. století. Ovšem ve skutečnosti musíme prvopočátky primitivního tisku hledat mnohem dříve. Bylo tomu tak v dobách daleko dříve před našim letopočtem v zemích Blízkého i Dálného východu kde se setkáváme s velmi pokročilou kulturou. Se vznikem prvních písem a státních zřízení se prohlubuje snaha o rozmnožení různých dokumentů jiným způsobem než ručním přepisováním. Jedny z prvních předchůdců tiskové technologie byly například šablony, pečetidla a razítka. Z dochovaných archeologických nálezů bylo zjištěno, že se používala razítka hliněná i kovová, různé válečky na kterých byly vyryté znaky a symboly z doby starého Egypta, babylonské a čínské říše. V Číně se tato razítka vyskytovaly ve 3. století před n. l. a je zajímavé, že pro slovo tisk a razítko mají stejný znak Yin. O mnoho let později se díky podmínkám a vynálezu papíru rozšířil tisk souvislejšího textu. Barva se vyráběla ze sazí a díky dokonalejšímu dřevořezu se vyřezávaly celostránkové texty. Na tuto desku se nanasla barva a pomocí přitlačení ruky či hladítka se barva otiskla na navlhčený papír.

Obr.13. První dřevořez z roku 1423, sv. Kryštof

Takové tisky bez použití lisu se nazývají anopistografické. Za nejstarší knihu se považuje čínská kniha „Diamantová sutra“. Ta se našla v jeskyních jednoho kláštera a byla tištěna právě z vyřezávaných desek. [5]

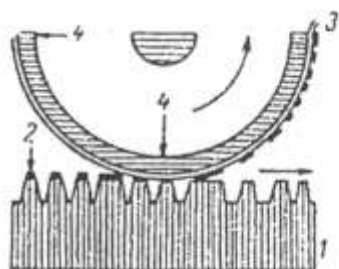
Tisk je velmi rozsáhlým a významným průmyslovým odvětvím a výtvarník, který se grafickému designu věnuje, musí mít důkladně zvládnutou problematiku rozmanitých tiskových technik a postupů a sledovat jejich vývoj.

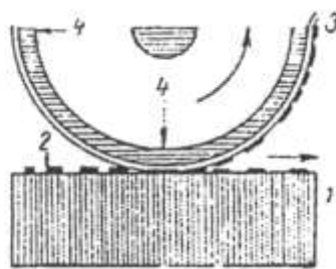
Obr.8. Tiskárna v 17. století

Probrat do hloubky celou tiskovou problematiku by byl rozsáhlý projekt a to i nad rámec mé bakalářské práce. Proto se zaměřím na stručné představení jednotlivých tiskových technologií, mezi které patří **tisk z výšky, tisk z hloubky, z plochy a sítotisk (serigrafie)**. [6]

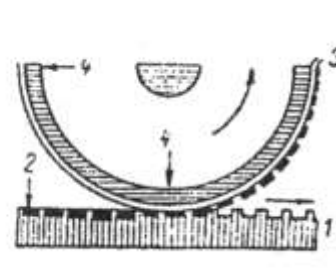
2.1 Tisk na papír

Obr.9. Schéma tisku z výšky

Obr.10. Schéma tisku z plochy

Obr.11. Schéma tisku z hloubky

2.1.1 Tisk z výšky

Jedny z prvních tiskových desek byly ty, ze kterých se tisklo z výšky a to pomocí reliéfního narušení rovného povrchu. Technologie tisku z výšky spočívala v tom, že se na vyvýšená místa navalovala barva, která se následně přenesla na požadovaný tiskový materiál. Na formy pro tisk z výšky se používalo měkké dřevo, do kterého se rylo a řezalo, později se začaly využívat desky kovové.

Jedním z průkopníků a hlavních představitelů zrodu tiskových technologií byl Johannes Gutenberg. [7]

Tato technika tisku se považuje za jednu z nejstarších a dodnes u nás nejběžnějších. Počínaje jednoduchými razítky, přes umělecké grafiky mezi které patří dřevořez, dřevoryt, linoryt, různé druhy frotáží a knihtisk. [6]

2.1.2 Knih-tisk

Za předchůdce knihtisku můžeme považovat dřevořez. Knih-tisk řadíme do tiskové techniky z výšky, vynalezený Johanem Gutenbergem. Za jeden z prvních evropských prvotisků se pokládá „zlomek knihy Sibiliny“ a to z roku 1445. Byl to první opravdu zdařilý tisk. Od roku 1500 se knihtisk rozšířil natolik, že bylo vydáno celkem 16 300 prvotisků a celkový náklad byl něco kolem šesti miliónů výtisků.

První naše česká kniha byla **Kronika trojánská**, ta byla vytištěná v Plzni a jejím tiskařem byl údajně v roce 1468 neznámý kočovný knihtiskař. Byla vysázená písmem české bastardy. [5]

Pro knihtisk je zpravidla typická pevná tisková forma a je vhodný zejména pro jednobarevný tisk. Můžou to být třeba obálky či vizitky. Tato tisková technologie je v dnešní době cenově výhodná, ale její uplatnění upadá. Technika knihtisku se pomalu přesouvá do jiné oblasti, kterou je například tvorba výseků pro účely v obalové technice. [8]

2.1.3 Tisk z hloubky – hlubotisk

Druhou nejstarší technikou je po tisku z výšky tisk z hloubky. I zde se jako u tisku z výšky používalo reliéfní formy. Dřevěnou desku postupem času také nahradil kov (převážně měď). První rytiny v kovech vznikaly v dílnách zlatníků, ti si zkoušeli otisknout vyryté ozdoby na pír. Jedny z prvních primitivních tisků se objevují v roce 1440 a to na hracích kartách. Největší rozmach mědirytiny vyvrcholil v 17. století a to díky objevu leptu, který usnadňoval práci rytcům. Postupem času mědirytina upadala a tato technika začala ožívat až v druhé polovině 19. století, jako umělecký projev. [3]

Řídká barva se zalévala do rýh a tlakem lisu se přenesla na tiskový materiál. Čím větší byla hloubka rýhy tím v ní bylo více barvy a následná stopa otisku byla tmavší. U tisku z hloubky se na kovových deskách brousily hrany, aby se pod velkým tlakem nepotrhal papír. Charakteristickým znakem této techniky je stopa vtlačení desky do papíru (tzv. fazeta). [9]

Další techniky tisku z hloubky je mědirytina, ocelorytina, lept, suchá jehla, mezzotinta, akvatinta, měkký kryt a různé další kombinace. [6]

2.1.4 Flexografie

Flexografie je tisková technologie tisku z výšky. Převážně se používá na potisk obalů, může to být tvrdá lepenka, či různé folie a mnoho jiných obalových materiálů. Na flexotiskovém válci je natažená flexotisková forma, která je vyrobená ze speciální gumy. Výroba formy se řadí do samostatné speciální disciplíny, protože se při natahování na válec deformuje. Velikost deformace závisí na průměru flexotiskového válce a také na hloubce vystupujících segmentů. Z tohoto důvodu se raději flexotiskové formy dodávají přímo i s hotovými válci. [10]

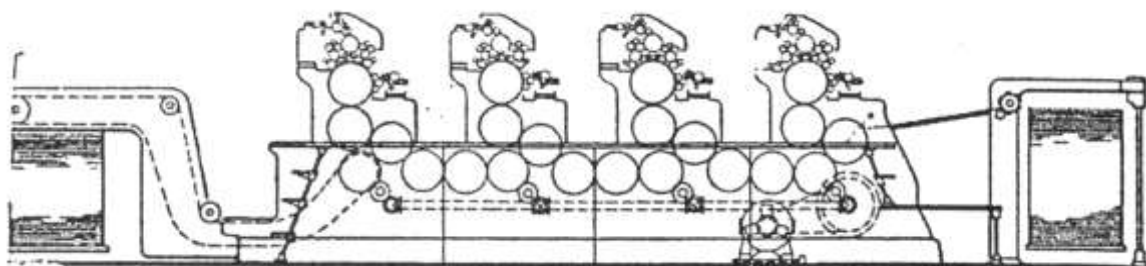
2.1.5 Tisk z plochy – ofset

Do tisku z plochy můžeme zařadit kamenotisk (tak zvaná litografie) a ofset. Já se zaměřím na technologii ofsetu, protože technika litografie se spíše využívá pro uměleckou grafiku, nežli pro komerční využití.

Charakteristické pro tento tisk jsou tisknouce a netisknouce místa v jedné rovině (žádný reliéf). A díky chemicko fyzikálním procesům (schopnost mastnoty odpuzovat vodu) se naválená mastná barva chytá jen na mastná místa.

Ofsetová deska je tenoučká a je převážně z hliníkové fólie, nebo bimetalické fólie (většinou CuCr). Má jemně zrněný povrch, na kterém pak vznikají tiskové body. Velikosti tiskových bodů je daná deskou a nelze je měnit.

Jako předlohu pro ofsetový tisk lze použít v podstatě cokoliv. Dokáže tisknout i jemné detaily a při dnešním velkém množství různých ofsetových papírů je možné touto tiskovou technologií vytvářet nenapodobitelné designerské skvosty. [5]

Obr.12. Schéma čtyřbarevného ofsetového stroje.

V dnešní době je mnoho druhů ofsetových strojů. Od kvalitních po méně kvalitní, přes ofsetové stroje pouze na dvě barvy, na čtyři barvy a i více barevné. Já se zaměřím na tisk čtyřbarevného ofsetového stroje.

Ten pracuje na principu soutisku čtyř základních tiskových barev. Je to azurová (cyan), purpurová (magenta), žlutá (yellow) a černá (black). Soutiskem těchto CMYKových barev lze dosáhnout plnobarevného tisku. Je nutné pro každou tiskovou barvu vyrobit tiskovou formu, tedy filmový podklad s výtahem jedné barvy. Přes barevné filtry se předloha vyfotografuje a vytvoří se speciální tiskové filmy s jednotlivými barevnými výtahy. Tyto filmy se přenesou na tiskovou desku a upnou na tiskový válec. Takto připravený stroj se nejprve musí „zajet“ a na jeden průjezd strojem vznikají plnobarevné tisky. [5]

2.1.6 Bezdový ofset

„Suchý ofset je ofsetová technologie, u které není potřeba vody. Na tiskové desce je vrstva, na které je barva odpuzována. Při expozici desky se v místech, která mají tisknout, vrchní vrstva odstraní (nejčastěji vypálením laserovým paprskem), čímž se odhalí vrstvy spodní, která ofsetovou barvu přijímá. Nevýhodou je, že se tvoří malé částičky prachu, ty se pak odlupují z tiskové desky na pomezí tisknoucích a netisknoucích míst. Tyto částičky prachu se projevují malými bílými místy v tištěném obraze.“ [10]

2.1.7 Sítotisk

Technologie sítotisku se využívá především k potiskování nejrůznějších materiálů a předmětů z plastu, ze skla, kovu, textilu, ale i samozřejmě k tisku na papír. Pomocí přímých, nebo rastrových barev se přes síto tiskne na potiskovaný materiál.

Šablona je vypnutá polyesterovou tkaninou v rámu. *„Tkanina je potažena světlocitlivou vrstvou, která se při osvětlení filmu (předlohy) světlem s přesně stanovenou vlnovou délkou“*. Místa, která jsou zakrytá filmem zůstává světlocitlivá vrstva nevytvrzená, nezakrytá místa, jež byla vystavena osvětlení se vytvrdí.

V další fázi se motiv omyje vodou, pak se osuší a tisková šablona je nachystaná k tisku.

Na sítotiskovou šablonu je použita tkanina s různými počty ok na palec. [5]

3 OBALOVÝ DESIGN

Obalový design je velmi specifickou oblastí užité grafiky. Balení mělo vždy velmi důležitou roli. Existují nádherné lákavé obaly z 19. století. Ale důraz na obalový design a balení nesahá do příliš dlouhé historie. Vnikal v době nástupu supermarketů, které převzaly prodej potravin někdy na začátku šedesátých let. [1]

Píše se rok 1898 a tři výrobci pečiva utvořili spojením firmu National Biscuit Company, později pod známější zkratkou NABISCO. Sušenky se v této době prodávaly nebalené a tím jejich čerstvost a kvalita nebyla zaručena. Naprostou přelomovou novinkou se stala lepenková krabička, která byla vystlaná papírem a byla odolná vůči mastnotě a dokázala výrobek ochránit před vlhkostí. Prodej výrobku podporovala i reklamní kampaň, která vyzdvihovala tuto ochranu před vlhkem jako nepromokavou pláštěnku na chlapci.

Obr.13. Ukázka reklamního plakátu na výrobek Uneeda Biscuit

Název výrobku, měl zřejmý fonetický význam („You need a biscuit – potřebuješ keks“). Každý balíček také obsahoval kvalitní ochranný papír, který se nazýval „inner seal“, později se používal pod názvem „in er seal“ a bylo to zdůraznění přirozené chuti uvnitř

krabičky. Další zajímavou, dnes již běžnou, myšlenkou propagace bylo „*To nejlepší od pekařů přímo z pece zabaleno pro vás s unikátní ochrannou*“. „*Společnost také vytvořila inovativní a sofistikovanou architekturu značky*“.

Byl to konec nebaleného zboží, protože se převážně potraviny prodávaly volně. Obal zajišťoval výrobku dostatečnou ochranu a navíc poskytoval možnost umístění na obal svou identitu.

Obr.14. Ukázka reklamního plakátu.

Říkalo se, že výrobce investoval do reklamní kampaně milion dolarů, což bylo doposud naprosto nevídané. Na dnešní dobu by to bylo zhruba dvacet milionu dolarů.

Firma a i agentura N. W. Ayer a Son, která vytvářela reklamu vydali mnoho peněz na propagaci. Jejich reklama byla vidět na každém kroku, jak na ulici ve formě plakátů či letáků, tak i v časopisech, novinách, ve vývěskách, v tramvajích a i celé na celých sériích pohlednic. Byla využita všechna možná dostupná média. Investice vynaložené do této reklamní kampaně se rychle vrátily a firmy dosáhly nesmírného úspěchu v době, kdy se začaly teprve objevovat první obchodní řetězce.

Jednou z dalších průkopnických firem byla firma **Minnesota valley Canning Company**, která byla založena roku 1903. Snaho o odlišení se od ostatní konkurence, se firma rozhodla nabídnout unikátní produkt roku 1919. Tehdy se na trhu objevovala pouze bílá kukuřice a firma začala nabízet kukuřici žlutou, ta je sladší a má máslovější chuť. O rok později vystoupila firma s dalším novým produktem. Byl to hrášek, který byl větší a s názvem Green Giant. Společnost si jméno Zelený obr chránila a společně s lidskou

postavou byla ztvárněná na etiketách. Postupem času se postava vyvíjela až do podoby zeleného veselého obra. Toto ztvárnění firmu odlišilo od běžných produktů.

Obr.15. Ukázka konzerv a postavy Zeleného obra.

Další průkopnickou firmou se stala firma **Nestlé** a v roce 1930 začíná příběh její instantní kávy. V Brazílii byla masivní nadvýroba kávy a proto se začalo přemýšlet o novém způsobu uchovávání kávy. Obrátili se tedy na švýcarskou firmu Nestlé, která vynalezla efektivní způsob výroby instantní kávy. Firma byla mladá a nebyla na trhu příliš známa, a proto si musela získat důvěru spotřebitelů. Ti byli doposud zvyklí na zrnkovou kávu a rituály s ní spojené. Proto nároky na reklamní kampaň byly vysoké. Nestlé oslovilo dvě firmy **Public** ve Francii a **Farner** ve Švýcarsku. V roce 1965 se zrodila animovaná filmová reklama se stručným sdělením „*Nic než káva*“. Následovaly ochutnávky doma a to zcela zdarma, současně vznikala soutěž na podporu prodeje, kterou organizovala firma Farner. [12]

Obr.16. Ukázka reklamní kampaně firmy Nestlé na instantní kávu.

„Pod pojmem obalový design rozumějme výtvarně-technickou nebo technicko-výtvarnou činnost, jejím cílem je uspořádat funkční, technické a další účelové parametry obalového prostředku a ztvárnit je podle estetických hledisek takovým způsobem, aby splnil racionálně ekonomický a komerční záměr s vysokou výtvarnou úrovní a aby účinně psychologicky a esteticky působil.“ [2]

Podle mého názoru je škoda, že se všichni designéři neřídí tímto dokonale vystižením specifíkem obalového designu. Alespoň by nebyl trh přesycen nevzhlednými a naprosto nefunkčními obaly.

Aby obal výrobku byl úspěšný, měl by splňovat několik kritérií:

- **Funkčnost**

Jedním z velkých faktorů obalu by měla být ochrana výrobku před možným poškozením, nebo udržením delší životnosti.

- **Zaujmout na první pohled**

Dnešní konkurence je velmi velká, a proto snaha o zaujetí spotřebitele bývá na prvním místě. Obal by měl vyniknout a upoutat pozornost mezi dalšími stovkami podobných produktů.

- **Lepší informovanost o obsahu**

Sice se to některým z nás jeví jako samozřejmost, ale objevují se i takové obaly kde není zcela zřejmé co zákazník vlastně kupuje.

- **Totožnost**

Obal by měl být ztotožněn s produktem, který je v něm obsažen. Měl by respektovat funkci a atmosféru produktu.

- **Odlišnost**

Z hlediska plagiátorství je důležité, aby se obal odlišil od ostatních produktů. Najdou se ovšem i takové obaly, které schválně parazitují na mnohem úspěšnějších produktech.

- **Přizpůsobivost**

Je důležité při navrhování obalu, aby designer počítal s možností dalšího rozšíření řady o nové výrobky. Měl by počítat s rozdílnými velikostmi a tvary produktů.

- **Vhodnost**

Vhodnost obalu by měla být přiměřená.

- **Požadavky dané zákonem**

Obal by měl respektovat jasně daná pravidla zastoupena v zákoně. Například informace o trvanlivosti, původu výrobce, označení výrobku, nároky na obalový materiál. Atd.

- **Pravdivost**

Informace o výrobku na obalu by neměly klamat spotřebitele. [13]

Obalový design spadá do grafického designu. Správné použití barev a vhodně zvoleného písma, by mělo být samozřejmostí pro každého grafického designéra. Cit pro rovnováhu a správné proporce, výběr obalových materiálů s různými povrchy je pro obalový design velmi důležitý. Je to tři rozměrná disciplína aplikovaná na krabicích, sáčcích, pytlích, plechovkách, sklenicích a jiných obalech. Je důležité mít technologické znalosti například o potiskování skla nebo kovu, je třeba mít informace o obalových materiálech, jako jsou plasty, lepenky, bezpočet druhů papírů a jejich vlastnosti pro možná výseky či ohýbání. Dalším důležitým faktorem pro navrhování je počítat s ekonomickými aspekty na výrobu.

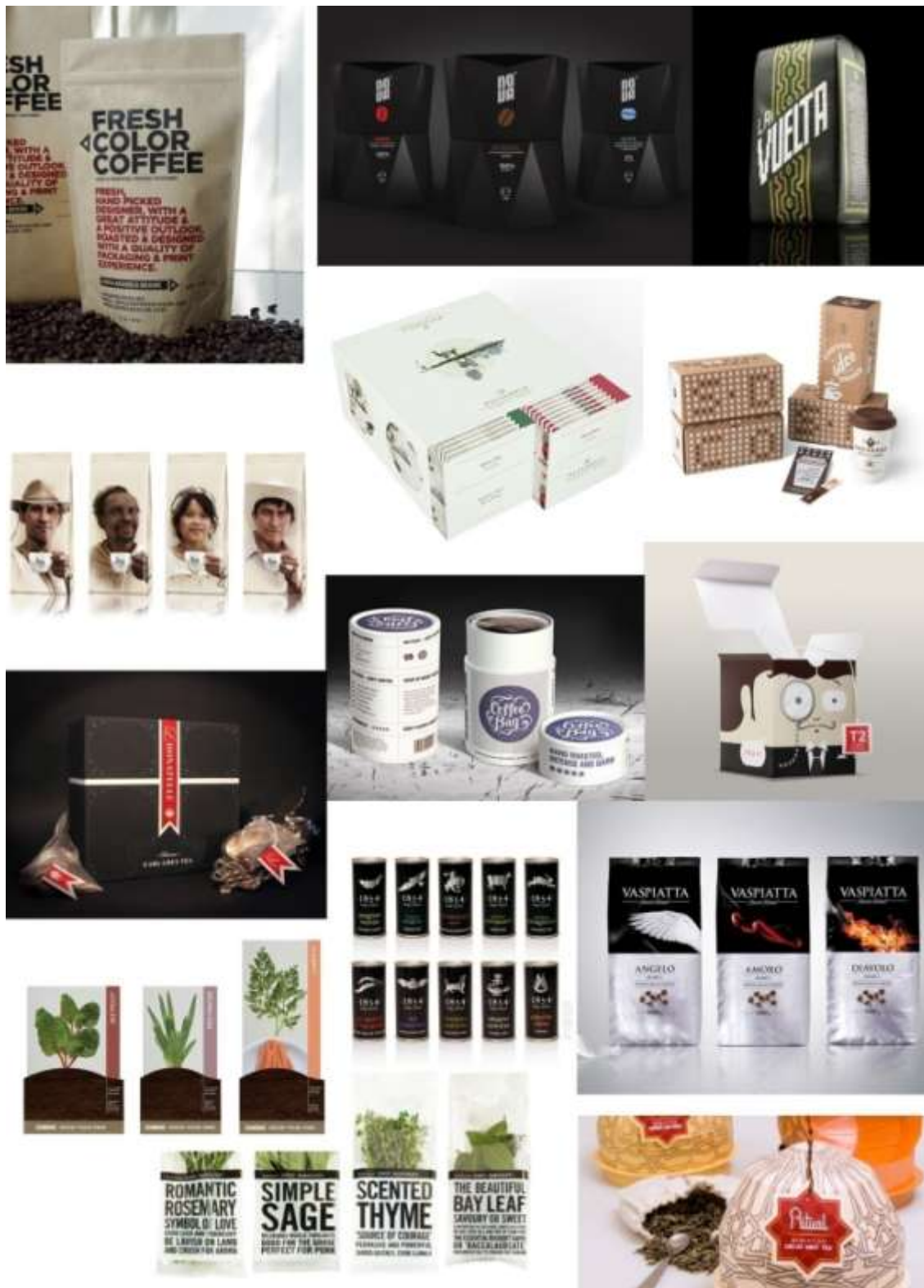
Obalový design je bezprostředním designem - při procházení v supermarketu přejíždíte očima mezi policemi a displeji a každý obal má jen velice krátký okamžik na to, aby Vás zaujal.

Obalový design je velmi úzce propojen s marketingem.

„Obalový design je týmová spolupráce – tento módní termín je ale naprosto nezbytný jako trend, který musí být opravdový. Obalový designér se musí často přizpůsobit mnoha kritériím již od začátku a nemůže nejprve vytvořit – třeba i originální – obal a pak pro něj hledat využití“. [1]

3.1.1 Současné trendy a oceněné práce na produktech kávy, čaje a koření

Pro zajímavost jsem vybrala některé zajímavé a i oceněné práce z oblasti obalového designu na již zmiňovaných produktech.

Obr.17. Ukázky nynějších trendů v obalovém designu.

Co je moderní, trendové, stylové.

„V užším slova smyslu je styl je to, co charakterizuje autora, který disponuje specifickými metodami a výrazovým prostředky. Styl je osobité nakládání s formálním aparátem vizuálního jazyka. Je to způsob použití písma, barvy, obrazu a dalších prvků, organizovaných v ploše, které definují tzv. layout, neboli mise en page. Styl je rovněž způsob, jakým se designér vyrovnává s technologickými záležitostmi produkce, které volbu výrazových prostředků determinují. Optikou, postprodukce je styl metoda jak naložit s předem daným materiálem, jak zpracovat klientovo zadání koncepčně (sémanticky) i formálně do co nejefektivnější formy komunikace. [14]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VIZUÁLNÍ STYL FIKTIVNÍ FIRMY

Pro můj projekt fiktivní firmy, zaměřené na vizuální styl a obalový design, jsem si zvolila odvětví mě blízké. Jsem nadšený pěstitel bylinek a jako spotřebitel mám velmi ráda čaj a kávu a proto jsem si za cíl své praktické části bakalářské práce zvolila právě obalový design na kávu, čaj a koření.

4.1 Logo

„Člověk zaregistruje během dne až 2 000 obrazových podnětů, z toho bezmála 500 grafických značek a v paměti si dokáže uchovat nanejvýš deset. Proto by logo mělo být nějak odlišné od ostatních, něčím zajímavé, aby si člověk zapamatoval právě toto logo. Hlavním úkolem loga by měla být jednoznačná identifikace o jaký obor, či jaký produkt nabízí.“ [15]

Logo můžeme považovat za jeden ze základních stavebních prvků v komunikaci se zákazníkem. Se značkou se můžeme setkat již více jak před pěti tisíci lety, značku můžeme považovat za určitou formu podpisu. Za jedny z prvních dochovaných můžeme považovat značku pro označení dobytka. S takovou značkou se můžeme setkat v hrobce Khemuheda v Egyptě a její stáří se datuje do doby 1900 před našim letopočtem. Pochopitelně postupem doby se značka vyvíjela a stále vyvíjí a to díky novým technologiím a moderním trendům.

4.2 Název imaginární firmy

Důležitým faktorem je i správně zvolený název firmy. Název by měl být srozumitelný, jednoduchý a snadno zapamatovatelný. Měl by také svým způsobem i charakterizovat obor, kterým se společnost zabývá. Moje fiktivní firma se zaměřuje na obchod s kávou, čajem a kořením. Část sortimentu je vlastní výroba a vypěstováno na území České republiky, ale jeho převážná část je dovoz z exotických zemí. Proto mým záměrem bylo působit na zákazníka spíše orientálnější dojemem.

Můj postup byl takový, že jsem si vypsal slova charakteristická pro můj sortiment. Například: bylinky, káva, čaj, koření, rostlina, květ, vůně, list a pomocí překladače do jiných jazyků jsem si vybírala ten nejvhodnější název. Mezi vybrané názvy patřily: Kora,

Gia vi, Jala a nakonec jsem zvolila název GIAVE. Je to z perského slova vůně. Proč zrovna Vůně? Protože je charakteristická jak pro kávu, čaj i koření a všechny tyto rozdílné produkty spojuje.

4.3 Tvorba loga

Vytvoření kvalitní a dobře fungujícího loga je dlouhodobější proces a neměla by se zanedbat žádná jeho část. A to od vymyšlení názvu, stylu v jakém se chci pohybovat, vytvoření grafického symbolu a konče u správně zvolené typografie. Já jsem si na úvod své grafické práce navrhla několik koncepčních řešení.

Několik variant grafických značek.

G I A V I
Koření | káva | čaj

gia vi

Nakonec jsem pro mou fiktivní firmu vytvořila logo, které nejlépe vystihuje moji představu i stylu v jakém by měla být. Značku můžeme dělit na obrazovou, typografickou

a nebo kombinovanou. Já jsem zvolila logo kombinované. Je složené ze symbolu a typografického názvu firmy.

Černobílá varianta loga.

4.3.1 Barevnost

Pro vnímání loga je i důležitá správně zvolená barevnost. Já jsem zvolila barvu tmavě fialovou (pro mě velmi oblíbenou). Ta z hlediska psychologického vnímání barvy působí na člověka tajemně, mysticky a duchovně. Jelikož dříve toto barvivo bylo vzácné, připisovalo se mocným a bohatým lidem. Do této barvy se oblékali i představitelé církve a sloužila jako symbol autority. Ve starověkých kulturách byla spojována s vínem a bohem Dionýsem.

4.3.2 Aplikace loga

Ukázka aplikace loga na tričkách a hrnečku.

Ukázka etiket na kovové dózy na různé druhy čajů.

Ukázka etiket na kovové dózy na různé koření

Ukázka potisku skleněné dózy a papírového pytlíku na kávu.

ZÁVĚR

Téma obalového designu mě natolik zaujalo, že jsem si ho zvolila pro svou bakalářskou práci. Ve své praxi se k obalovému designu dostanu jen zřídka, a proto vypracovat projekt zabývajícím se tímto odvětvím, mě hodně lákal. Snažila jsem se stručně obsáhnout historické počátky jednotlivých obalových materiálů, jejich vznik a vývoj. Dále pak počátky tisku a technologie zabývajícím se potiskem těchto materiálů. Postupně od historie jsem přešla na současné obalové trendy. Své poznatky z teoretické části jsem se snažila zúročit na mém projektu imaginární firmy, která se zabývá produkcí kávy, čaje a kořením. Nejprve jsem navrhla celý vizuální styl, od názvu firmy, přes tvorbu loga a jeho aplikace na jednotlivých propagačních předmětech. Následně jsem začala navrhovat jednotlivé produkty, zvolit vhodný obalový materiál, technologii potisku a rozpracovat jednotlivé druhy do širšího konceptu.

Podmínkou pro mě bylo dodržet jednotnou linii na všech produktech i propagačních materiálech zabývajících se reklamou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] skripta SOŠ a VOŠ obalové techniky Štetí [internet].
http://www.odbornaskola.cz/joomla/images/stories/obalov_design.pdf
- [2] skripta SOŠ a VOŠ obalové techniky Štetí [internet]
http://www.odbornaskola.cz/joomla/images/stories/obalov_technika_ii/kapitola03_obalov_design.pdf
- [3] Technologie tisku [internet]
<http://pit.wz.cz/Maturita/19-tisk.php>
- [4] Bioplast, [internet] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Bioplast>
- [5] Technologie, autor Martin Vyoral, rok vydání 2001
- [6] písmo ve výtvarné výchově
doc. Miloš Slezák, PhDr. Hana Dvořáková, Jan Bružeňák, Paed Dr. Jiří Eliška,
rok vydání 1989
- [7] http://www.printing.cz/art/tisk_materialy/tisk_desky_historie.html
- [8] <http://pit.wz.cz/Maturita/19-tisk.php>
- [9] http://www.printing.cz/art/tisk_materialy/tisk_desky_historie.html?blank=1
- [10] Tiskárenské technologie, <http://www.iplaneta.cz/clanky/tiskarenske-technologie/>
- [11] Obalová technika a obalový design, skripta SOŠ a VOŠ obalové techniky Štetí [internet]
- [12] Dějiny reklamy, Stéphane Pincas a Marc Loiseau
- [13] skripta SOŠ a VOŠ obalové techniky Štetí [internet]
Obalová technika a obalový design,
http://www.odbornaskola.cz/joomla/images/stories/obalov_design.pdf
- [14] Grafický design a Petr Babák, [internet]
<http://www.laboratory.cz/attachments/20080718042824.pdf>
- [15] Corporate identity set, autoři: Michal Kotyza, Ondřej Kafka, rok vydání 2006

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.1. Formovací rám se sítí

Obr.2. Vodoznak

Obr.3. Ukázky potisknuté pytloviny

Obr.4. Ukázky keramických nádob

Obr.5. Ukázky výrobků ze dřeva

Obr.6. Ukázky plechovek na různé produkty

Obr.6. Ukázky skleněných nádob

Obr.7. Ukázky plastových nádob

Obr.8. Tiskárna v 17. Století

Obr.9. Schéma tisku z výšky

Obr.10. Schéma tisku z plochy

Obr.11. Schéma tisku z hloubky

Obr.12. Schéma čtyřbarevného ofsetového stroje.

Obr.13. První dřevořez z roku 1423, sv. Kryštof

Obr.14. Ukázka reklamního plakátu na výrobek Uneda Biscuit

Obr.15 Ukázka reklamního plakátu.

Obr.16. Ukázka konzerv a postavy Zeleného obra.

Obr.17. Ukázka reklamní kampaně firmy Nestlé na instantní kávu.

Obr.18. Ukázky nynějších trendů v obalovém designu.

